

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čakovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kmetje v svojo zvezco!

Predrago kupujemo — prepoceni prodajamo, če sploh moremo prodati. V tem je cela naša kmetijska kriza! Zakaj tako? Zato, ker kmetje kupujemo vsak zase in prodajamo vsak zase. Ali mora biti tako? Ne! Danski kmetje ceneje kupujejo in dražje prodajajo nego mi, zato tudi današnja kmetijsko krizo zelo malo čutijo. Zakaj? Zato ker svoje pridelke prodajajo in potrebščine kupujejo potem svojih blagovnih zadržug, pridelovalnih, prodajnih, nabavnih, izvoznih. In to že nad 40 let. Vmes ni trgovci, ki pri nas največ zaslužijo, na Danskem odpadejo. Podobno je v Belgiji, Nemčiji in Avstriji in drugih naprednih državah. Toda kmetstvo združništvo v omenjenih deželah je zgrajeno na močni in široki podlagi kmetijskih stanovskih organizacij — Kmetijskih zvez.

Stanovsko zastopstvo kmetov drugod in pri nas.

Pred več meseci se je v Atenah na Grškem vršilo gospodarsko posvetovanje balkanskih držav: Jugoslavije, Rumunije, Grčije in drugih. Obrtniki, trgovci in industrijci so na to posvetovanje poslali tajnika svoje stanovske zbornice, organizirano delavstvo naše države je poslalo tja tajnika osrednje Delavske zbornice iz Beograda. Kmetijski stan ni mogel poslati nobenega zastopnika, ker nima svoje stanovske —

Kmetijske zbornice. Ravno tako naš kmetijski stan ni bil stanovsko zastopan na mnogih kmetijskih konferencah, ki se vršijo že nad pol leta v Rumuniji in na Poljskem. Koristi jugoslovanskega kmetijstva je moral na teh posvetovanjih zastopati uradnik kmetijskega ministrstva.

Reči bi mogli: Saj vendar zahtevamo Kmetijsko zbornico, kakor imajo svoje zbornice drugi stanovi: delavstvo, trgovci in industrijci, obrtniki, odvetniki in notarji, zdravniki, zadnji čas še celo bankirji. Pomnite pa: Predno so delavci, obrtniki, trgovci itd. dobili te svoje zbornice, so se že desetletja prej prostovoljno organizirali v svobodnih organizacijah: delavskih strokovnih zvezah, obrtniških društvih, zvezah industrijcev itd. Le potem svojih svobodnih stanovskih organizacij so se ti stanovi v javnosti toliko uveljavili, da jim je država z zakonom dala stanovske zbornice z uradno veljavo.

Kmetje naprednejših držav že imajo svoje kmetijske zbornice: v Nemčiji jih je okrog 40, vsaka dežela ima svojo — kmetijsko zbornico. Ravno tako ima vsaka dežela v sedanji Avstriji svojo kmetijsko zbornico, v Švici je država Kmetijski zvezi priznala značaj Kmetijske zbornice; šteje pa švicarska Kmetijska zveza okrog 400.000 članov! Toda predno so kmetje teh držav dobili kmetijske zbornice, so se prostovoljno organizirali v svobodnih Kmetijskih zvezah: v Nemčiji že pred 60 leti, v Belgiji in Švici pred približno 40 leti, v Avstriji in na Češkem pred več ko 30 leti, na Danskem praznujejo nekatere teh Kmetijskih zvez že 70letnice.

Kaj pa mi kmetje v Jugoslaviji? Nimate Kmetijske zbornice, ki bi naše težnje z veliko veljavo zastopala pri osrednji vladi v Beogradu in pri banski upravi v Ljubljani. Nujni predpogoj za dobro in uspešno delujočo Kmetijsko zbornico je močna prostovoljna organizacija, svobodna Kmetijska zveza.

Do Velike noči naj vsak kmet pristopi h Kmetijski zvezi!

Prihodnje dni pridejo k Vam odborniki krajevnih Kmetijskih zvez s povabilom, da pristopite kot član h Kmetijski zvezi. Ne odrecite jim! Z veseljem pristopite! Letna članarina je tako mala, da ni vredno govoriti. Din 5.— za celo leto zmore za Kmetijsko zvezo pač vsakdo! V Avstriji znaša članarina Kmetijske zveze Din 32.—, pa jih je samo na Nižje-Avstrijskem včlanjenih okrog 100.000! V Švici plačajo člani

Kmetijske zveze članarine po več švicarskih frankov, to je po več naših kovačev! Pa je švicarskih kmetov organiziranih v Kmetijski zvezi okrog 400.000. Tudi v Nemčiji je članarina precej višja nego pri nas, a je nemških kmetov organiziranih v Kmetijskih zvezah okroglo 2 milijona. Približno ravno toliko je organiziranih nemških kmetov v Zvezi kmetov, ki šteje približno dva milijona članov.

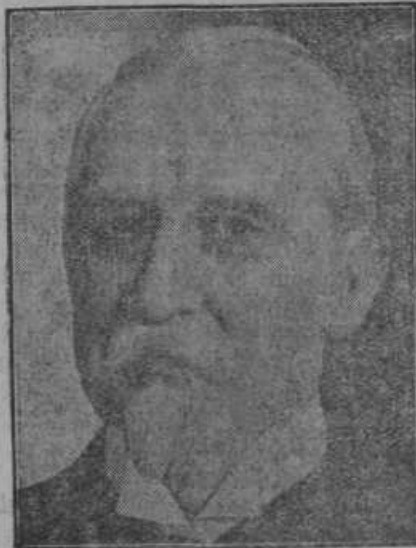
Koliko vas je? — To vprašanje bodo gotovo prej ali slej stavila višja oblastva, bodisi osrednja vlada bodisi banska uprava, Kmetijski zvezi, ko bo zopet posredovala v korist kmetiskemu stanu. Od števila članov bodo odvisni uspehi, ugled in veljava naše Kmetijske zveze!! — Kmetje in posestniki! Glejte, da bo število članov Vaše stanovske organizacije nad vse častno!

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada je dovolila za po potresu prizadete v južnih krajih naše države kot prvo podporo kredit v znesku 5 milijonov Din. Finančni minister je pooblaščen, da odredi vse davčne olajšave za prizadete kraje.

Trgovinska pogodba med našo državo in Čehoslovaško je bila podpisana dne 16. t. m. v Pragi.

Najbogatejši mož Evrope Bazil Zaharoff. Omenjeni je največji dobavitelj vojnih potrebščin. Dosegel je dostojanstvo angleškega barona, a sedaj umira v svoji vili v Monako.

Francoski finančni minister Flandin, o kojega položaju poročamo pod zaglavjem »Politika«.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Rumunija bo dobila na Francoskem 1325 milijonov frankov posojila po 7 odstotkov. Pogodba glede posojila je že podpisana.

Nemci in Francozi na polju oboroževanja skoro enaki. Nemčija bi naj imela po mirovni pogodbi 100.000 mož vojaštva, kar tudi Nemci vedno povdarjajo napram zunanjemu svetu. Zdaj pa očita Nemeč Karl Mertens Nemčiji, da vzdržuje vedno pod orožjem 250.000 vojakov. Ako ne upoštevamo nemških vojaško organiziranih organizacij, katere je vedno mogoče takoj poklicati pod orožje, zaostaja nemška vojska le za nekaj malega za francosko armado v Evropi. Mertens je izračunal, da izdajo letno Nemci za vojaške namene 18 milijard frankov = 2.88 milijard mark. — Stanje francoske armade znaša 270.000 mož v Franciji in 180.000 v kolonijah. Za celo vojsko z mornarico vred izda Francija letno 19 milijard frankov.

O francosko-italijanskem pomorskem sporazumu je bilo izdano dne 11. marca uradno obvestilo za javnost, ki potrjuje naše tozadevno že navedene podatke glede moči Francije in Italije na morju. Vladno obvestilo je zavito temno in razumljivo le mornariškim strokovnjakom.

Sprememba v avstrijski vladi. Svojo ostavko bo podal avstrijski kmetijski minister Thaler, ki se bo izselil z nad 100 tirolskimi kmeti v Južno Ameriko. Njegov naslednik bo postal predsednik državnih železnic Dollfuss.

Drugi pomorski sporazum je bil sklenjen v glavnem mestu Kemalove Turčije v Angori med Turčijo in sovjeti. Zveza je naperjena proti Rumuniji in bo odslej Rusija neomejena vladarica na Črnem morju. Omenjena zveza je presenetila Angleže, a o Italiji namigavajo, da je udeležena na turško-ruskem črnemorskem sporazumu.

Francija je doživela zadnje dni polom finančne skupine, ki je podpirala z denarjem veliko zračno družbo. Radi izgub so uničene tri banke z glavnico 100 milijonov frankov. Omenjeni polom je omajal stališče Lavalove vlade in je postal položaj finančnega ministra Flandina nevzdržen. Lavalovo vlado so rešile le grožnje socializmom, da bo vlada v slučaju primorane ostavke začela odkrivati grehe socializmov.

Položaj v Španiji je na zunaj sicer miren, a republikanci razvijajo živahno agitacijo na končno veljavni padec monarhije.

Indijski sporazum se krha. Pravo-moč indijskega sporazuma bi naj zaključila nova indijska konferenca. Glede udeležbe na ponovnih posvetovanjih je odrekla angleška stranka konservativcev udeležbo. Z ozirom na to izjavo povdarjajo zastopniki indijskih nacionalistov, da se bodo udeležili nove indijske konference le pod pogojem, da dobi Indija popolno neodvisnost in se jej prizna nadzorstvo nad vojsko in financami. Ako ta cilj ne bo dosežen, bo pričela borba znova.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Premalo vere in ljubezni.

(Piše kmet in župan z drž. meje.)

Veliko se danes razpravlja o vzrokih gospodarske stiske. Navadno se navajajo le gospodarski vzroki. Bodi tudi meni priprostemu članu našega ljudstva dovoljeno opozoriti še na en vzrok, in to je pešanje vere in pomanjkanje ljubezni do bližnjega. Naš pesnik Sim. Gregorčič pravi: »Dovolj je svet za vse bogat in vsi bi srečni bili, če kruh delil bi z bratom brat s srčnimi čutili.« — Grozovitosti, ki se danes slišijo in čitajo po časopisih napram veri, ki je temelj in izvor ljubezni, presegajo vse meje. Drugod se vera sicer ne preganja krvavo, toda slabi se in ovira na vse načine. S tem pa, če je narod zavrgel vero, iz katere izvira ljubezen do bližnjega in mir, je tudi njegovo gospodarsko življenje težko prizadeto. Prepričan sem, če bi se vsi ravnali po navedenih besedah našega pesnika, bi bilo več zadovoljnosti in manj gospodarske stiske. Ker ni dovolj ljubezni do bližnjega, je veliko trdosrčnosti in krivčnosti v gospodarskem življenju. In še na eno napako bi opozoril, in to so prepiri med ljudmi, med sosedi, celo med sorodniki. Iz prepira pa nastanejo tožbe, ki stanejo naše ljudstvo tisočake in tisočake. Nekdaj smo prepevali: »Slovenec Slovenca vabi in s tem proslavljal medsebojno ljubezen. V sedanjih razmerah pa bi morali zapeti: »Slovenec Slovenca grabi!«

Bratovščina jeruzalemskega osla. — Ko je naš Gospod, kakor je znano, na cvetno nedeljo na oslici slovesno prihajal v Jeruzalem, je nato odšel v tempelj; osla, ki je ostal zunaj svetišča, so hitro obstopili fantiči in jeruzalemske barabe ter so rekli: To je res imeniten osel in bo slaven ostal za vse čase; zato ga mi danes izvolimo in povišamo za patrona vseh tistih, ki ob nedeljah in praznikih ostajajo zunaj hiše božje. To je bratovščina jeruzalemskega osla, ki se je, kakor spričuje zgodovina, hitro razširila po celem svetu ter ima tudi v Sloveniji v vsaki fari veliko število udov, ki se rekrutirajo zlasti iz mož (Kalan pravi: »dedceve«) in fantov, ki vsako nedeljo in praznik med službo božjo, zlasti med pridigo, zunaj cerkve kot udje bratovščine jeruzalemskega osla častijo svojega visokega, dolgouhega patrona!

Tečaji duhovnih vaj za II. četrletje I. 1931. Za duhovnike od 15. do 19. junija, za može: od 25. do 29. aprila, od 27. junija do 1. julija, za fante: od 13. do 17. aprila, od 23. do 27. maja. Ostali čas v tem četrletju je na razpolago župnijam in organizacijam, ki žele prirediti lastne tečaje v Domu. Prosimo le samo pravočasno obvestila. Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v Domu do 3. ure zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno priglase. Ako bi kdo izmed priglasi ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu. Oskrb-

nina znaša za ves čas 120 Din. Pišite na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

*

Organizacija za preprečenje umorov.

V Ameriki, v svetu vseh neomejenih mogočnosti, se je zgodil pred kratkim ta-le slučaj: V Castletonu, v južnozapadnem delu Newyorka, so odkrili spomenik neznanemu možu. Pri otvoritveni slavnosti so bili navzoči le zastopniki njujorškega podzemeljskega sveta. Na tisoče navzočih se je odkrilo spoštljivo ter poslušalo pazljivo slavnostnega govornika, ki je slikal življenje moža, kojega podoba je bila ovekovčena v marmorju.

Spomenik velja ustanovitelju »organizacije za preprečenje umorov«, ki zasleduje cilj: zločince odvracati od umorov. Neznani dobrotnik je bil stalni gost onih njujorških prostorov, v katerih so se zbirali ter shajali zločinci. Po vsod je skušal uplivati na zločince in jih odvracati od roparskih umorov. Julija leta 1929 je osnoval »klub za preprečenje umorov«. Po preteku dveh let je štela organizacija že 1000 članov in je bila postavljena na najbolj moderno socialno podlago. Osnovna glavica je znašala 60 milijonov Din. Ta svota je bila naslovljena na naslov kluba od neznanega dobrotnika. Organizacija je pozidala dom za odpuščene kaznjence, kjer so bivali pryce tedne po prestani kazni. Imeli so na razpolago igrišče in kopalnice. Preskrbljeno je bilo tudi za duševni napredek članov, ki so se lahko izobraževali v lastni knjižnici in čitalnici. Klub je tvoril svet zase in je bil vstop omenjen. Izključeni so bili kot člani oni, kojih življenje je bilo omadeževano z umorom. Pristopiti niso mogli oni, katerih življenska pot je bila neoporečna. Predpogoj za sprejem je bila prestana dveletna kazen v kaznilnici. Pri odkritju omenjenega spomenika je povdaril govornik, da sta zabredla doslej v stare zločine le dva člana. 926 članov se je temeljito poboljšalo in pričelo urejeno življenje, 27 članov se je izselilo na račun organizacije v Južno Ameriko.

Dne 28. decembra 1930 je prejel predsednik organizacije pismo od neznanega ustanovitelja ter dobrotnika, v katerem je bil poziv, naj se poda takoj v Florido, kjer je neznanec na smrtni postelji. Pismo je imelo podpis: »Dobrotnik.« V vili v Floridi je živel neznan pod imenom Conderth. Baš imenovano ime je bilo izmišljeno. Vse je prepričano, da gre v tem slučaju za francoskega kaznjence, kateremu se je posrečil pobeg s Hudičevega otoka in si je pridobil pozneje v Južni Ameriki večmilijonsko premoženje.

Zagonetka z ustanoviteljem kluba proti umoru je ostala doslej še žal nerešena.

All že imate povesti »A njega ni...« ter »Kraljica Estera«. Obe sta krasni. Dobita se v Cirilovih knjigarnah v Mariboru za ceno 15 Din 1 komad.